

Anecdolari

LA PESTA (I)

Aquest fou, principalment, un mal endèmic que afectà a gran part de la població europea durant l'Edat Mitja. Malgrat això, durant els segles XVI i XVII, Catalunya es va veure sotmesa al poder destructor de la pesta. Els principals brots foren: en el 1591-1592, 1629-1631 i 1694. El pitjor va ser el del 1650-1654.

La causa d'aquest rebrotament pestós es molt senzilla. Ens trobem en època de misèria i brutícia. Les guerres i la manca de aliments van fer mella en la població Catalana. El poble estava mancat de mitjans per poder sobreviure. En aquest mar de desolació surgí la pesta. El Duc de Cardona, en carta del 31 d'octubre del 1631, escriu: **Per quant havent acudit a la vila de monmaneu moltes pobres criatures de llet de poch temps a esta part per ocasió de ser camí real y tenir los demés vehins pobres ... essent en número que no és stat possible als de dita vila poder donar-lo lo sustento, tant en la llet com altres coses necessàries per al govern d'aquelles ...**

La població es va anar mermant mica a mica, i més després del brot endèmic del 1650-1654. Sobre aquest punt escriu Jordi Nadal a La población española: La peste de 1650-1652 retrasó por espacio de medio siglo la evolución demográfica del Principado ... No es demasiado aventurado estimar las pérdidas en una quinta parte de los pobladores. Por supuesto, nunca, desde la peste negra de mediados del siglo XIV, se había producido una catástrofe semejante.

Se'ns acut una pregunta, què era aquest mal conegut com pesta? Una malaltia contagiosa que estava originada pel cocobacil de Yersin. La malaltia s'origina a les rates i aquestes la transmeten als homes mitjansant la mosegada dels paràsits que duen al cos. La gent es donava comte que tenia la malaltia per un punt negra pestós. Diguem que la mancansa d'higiene fou un dels motius claus per l'extensió de l'epidèmia. La brutícia i la gran quantitat de rates fomentà la propagació. Aquest mal va deixar mermada a la població d'Europa, i més de la meitat dels seus habitants

van morir com a conseqüència de la pesta.

La medicina de les hores no era ho suficientment avançada com per poder solventar i curar l'epidèmia. Per això es penien unes mesures de no contagi. Les persones afectades a la llarga o a la curta moririen. La població tenia que evitar que el brot anés a més. Una mesura fou la creació de morbaries. Aquests llocs eren hospitals d'infecciosos, on anaven totes les persones que creien patir la malaltia. En ells restaven fins la mort. Dites morbaries estaven aïllades de la població i, per tant, hom creia que la pesta no aniria a més. La segona part del procés era aïllar el lloc on s'havia produït el contagi. En el Dietari de l'Antic Consell Barceloní podem llegir: **luego que lo malalt será fora se a de tenir cuidado que la mateixa nit se barri la porta de la tal casa, tancant dintre totes les persones y familia de la mateixa.**

I el Consell encara especifica un xic més l'ordre: **Que en això no hi aya diferencia de casa pobre a rica, sino ab igualtat.**

Tenim al malalt a la morbaria i a tota la família reclusa a casa. D'aquesta manera hom creia que el focus no s'extendria i el brot quedaria aïllada en un lloc concret. Malauradament aquestes dràstiques mesures de protecció no van servir de res, i la pesta es va estendre arreu del Principat en qüestió de mesos.

La Roca del Vallès no es va salvar del focus exterminadors de la pesta. Són moltes les referències que tenim de morbaries als pellers de les diferents Masies del municipi. Diguem, però, que malgrat l'aïllament sofert pels diferents apestats, el brot endèmic va recórrer tota la vila.

L'any 1588 va sorgir un brot pestós a la Provença i es va estendre per tot el sud de França. A finals d'aquell any, la pesta havia arribat a Catalunya. Des de el nord va baixar cap el sud. La Roca del Vallès patí greument les conseqüències d'aquella epidèmia. Malauradament el llibre d'òbits de l'Arxiu parroquial de la Roca va ésser cremat durant la Guerra Civil i no es poden aportar dades referents als

morts que provocà aquest brot endèmic.

Un nou focus s'inicià l'any 1651. Aquesta vegada hom creia que provenia de la guarnició que hi havia al Castell, i no era cert. Sabem que dos soldats van morir al contraure la malaltia. La pesta no es quedà quieta i pocs dies després moria Margarida Vidal, ciutadana de la vila. Per que la malaltia no anés a més, va ser enterrada en un vas situat prop de Casa Badía. L'endemà moriria una minyona de Casa Badia. Desconeixem si ja estava malalta abans o va contraure la pesta després de l'enterrament de Margarida Vidal.

Segons les cròniques, temps abans hom havia enterrat a una noia francesa en secret. Possiblement aquest fos el focus causant de l'epidèmia. El poble i la comisió de govern, encapçalada pel batlle Jaume Company Demunt, assabentada del fet, van callar perquè el Governador del Castell, el Baró d'Alès, no prengués mesures dràstiques contra la vila. Podem considerar com un fet bandàlic enterrar una persona amb pesta sense comunicar-ho, i més en aquells temps, doncs la epidèmia corria més ràpid que el vent.

No acabà aquí el brot. La vila de la Roca, mica a mica, es va anar veient afectada per l'epidèmia. En el 1652 es contagia el Rector de la Roca. Com a resultat de tot, es va fer càrrec de la Rectoria de la Roca el Curat d'Orrius. Cada dia que passava la vila de la Roca estava més mermada de gent. Fins hi tot els propis familiars tenien que enterrar al morts, doncs no hi havia ningú per fer-ho.

Entre la guerra dels Segadors (1640-1652) i la Pesta, la població de la Roca del Vallès es va veure reduïda tant sols 12 focs, unes 60 persones. Això provocà l'enfonsament econòmic del municipi.

L'Arxiu parroquial de la Roca guarda el llibre d'òbits d'aquests darrers anys de pesta a la Roca.

Cèsar Alcalá